

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

**Správa o kontrole realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky
na gymnáziu a v strednej odbornej škole v školskom roku 2011/2012 v SR**

Stav realizácie ústnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu (ďalej G) a v strednej odbornej škole (ďalej SOŠ) sa zisťoval v **56** subjektoch, z toho na **25 G** (10,1 % z celkového počtu G v SR) a v **31 SOŠ** (6,5 % z celkového počtu SOŠ v SR). Zo sledovaných škôl bolo **38** štátnych, **11** súkromných a **7** cirkevných, z toho **2** školy boli s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Pripravenosť školy na ústnu formu internej časti maturitnej skúšky

Predsedov školských maturitných komisií (ďalej ŠMK) a predsedov predmetových maturitných komisií (ďalej PMK) vymenovali krajské školské úrady na základe návrhov riaditeľov škôl v príslušnej lehote, pričom viacerí predsedovia ŠMK vykonávali zároveň funkciu predsedov PMK. Okrem školy v Žilinskom kraji¹ v určenom termíne ustanovili aj riaditelia kontrolovaných subjektov skúšajúcich PMK. Do viacerých maturitných komisií z dôvodu nedostatočného počtu interných kvalifikovaných učiteľov vymenovali pedagogických zamestnancov z iných škôl. Podmienky na vymenovanie neboli dodržané na G v Košickom kraji² a v SOŠ v Trnavskom kraji,³ skúšajúci nemeckého jazyka i slovenského jazyka a literatúry nespĺňali kvalifikačné predpoklady na vyučovanie uvedených predmetov. V nadväznosti na špecifiká a náročnosť odborných predmetov v skúšobných komisiách v SOŠ pri ústnej maturitnej skúške (ďalej MS) z odbornej zložky boli zvyčajne viac ako 2 skúšajúci učители. Odborníka z praxe po predchádzajúcom súhlase predsedu PMK prizvala 1 škola (Nitriansky kraj), a to na praktickú časť odbornej zložky. Príslušné stavovské organizácie delegovali svojich zástupcov do maturitných komisií odbornej zložky len v subjekte Prešovského kraja, delegovali ich z radov pedagogických zamestnancov školy.

Stanovený minimálny počet zadaní pre všeobecno-vzdelávacie predmety a tém pre teoretickú a praktickú časť odbornej zložky kontrolované subjekty dodržali, takmer všetky obsahovali i požadovaný počet samostatných úloh. Zoznamy učebných pomôcok boli v prevažnej miere úplné, uvedené neboli pri jednom z predmetov v škole Žilinského kraja.¹ V určenom termíne, ktorý nedodržali 2 subjekty (Nitriansky kraj), schválili na návrh predmetových komisií riaditelia a následne predsedovia PMK vyhotovené zadania a témy. V škole Žilinského kraja¹ i na G v Trenčianskom kraji⁴ riaditelia a rovnako i predsedovia PMK konkrétny dátum schválenia zadaní neuviedli. Predsedovia PMK však schválili aj témy teoretickej časti odbornej zložky, ktoré v SOŠ (Banskobystrický kraj)⁵ nevychádzali z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti pre príslušný odbor (mechanik elektrotechnik) a na G (Košický kraj)⁶ zadania zo slovenského jazyka a literatúry, ktoré obsahovali namiesto 2 až 3 úlohy. Pri určovaní formy praktickej časti odbornej zložky MS akceptovali riaditelia SOŠ návrhy predmetových komisií.

Stavovské organizácie sa k obsahu odbornej zložky vyjadrili v polovici subjektov, na ktorých bola táto skutočnosť kontrolovaná. V niektorých školách riaditelia o vyjadrenie

---

¹ Spojená škola Kráľovnej pokoja, Na Závaží 2, Žilina

² Súkromné osemročné gymnázium, Galaktická 9, Košice

³ Súkromná stredná odborná škola – Magán Szakközépiskola, Fučíkova 426, Sládkovičovo

⁴ Gymnázium, Ul. 1. mája 905, Púchov

⁵ Stredná odborná škola, Zvolenská cesta 83, Lučenec

⁶ Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, Michalovce

nežiadali vôbec, v 2 nebola určená pre príslušný študijný odbor vecná pôsobnosť stavovských organizácií a niekde na písomnú žiadosť oslovené organizácie nereagovali.

Výsledky klasifikácie externej časti a písomnej formy internej časti MS boli na G i v SOŠ oznámené načas. V sledovaných subjektoch si zvolili ako náhradu MS z predmetu cudzí jazyk 4 žiaci so sluchovým postihom predmet matematika, 1 žiak predmet občianska náuka a 142 ako náhrada MS z cudzieho jazyka boli uznané jazykové certifikáty vydané oprávnenými jazykovými školami a inštitúciami.

Priebeh a organizácia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky

Vo vyhotovených časových harmonogramoch pre jednotlivé PMK, podľa ktorých v školách zabezpečovali priebeh ústnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej ÚFIČ MS), bol rešpektovaný predpísaný čas stanovený na trvanie prípravy a odpovede žiaka, akceptovaný povolený počet skúšaných v jednom dni a zapracované úpravy podmienok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Úpravy zohľadňovali stupeň zdravotného obmedzenia (väčšinou ľahký a stredný stupeň obmedzenia v rámci vývinových porúch učenia), pri ktorom bol jednotlivcom primerane upravený čas skúšky. Individuálnym spôsobom vykonal MS žiak s viacnásobným postihnutím (na lôžku), 1 mal pri ústnej MS prispôbenú veľkosť písma, 1 G⁷ čas skúšky pre žiaka so zdravotným znevýhodnením neupravilo. V sledovaných PMK predsedovia dbali na dodržiavanie časového harmonogramu, v SOŠ Žilinského kraja⁸ z dôvodu oneskoreného príchodu niektorých žiakov do školy bolo potrebné stanovené poradie skúšaných žiakov meniť.

V náhodne vybraných a následne kontrolovaných PMK viedli ich členovia so skúšanými žiakmi prevažne sústavný rozhovor, kladli doplňujúce a stimulujúce otázky, ktoré boli vo veľkej miere i primerane náročné. Zvyčajne citlivo využívali schopnosť jednotlivcov aplikovať naučené poznatky v samostatných a v súvislých prejavoch, nabádali k prezentovaniu vlastných názorov a skúseností, pričom im poskytovali na vyjadrenie myšlienok dostatok času. Umožnili žiakom pri odpovedi uplatniť písomnú prípravu a učebné pomôcky. Predsedovia PMK sa podieľali na skúšaní žiakov, riadili spôsob hodnotenia a klasifikácie tak, aby bol objektívne posúdený výkon jednotlivcov. Nie vždy však dokázali dostatočne dôrazne eliminovať snahy skúšajúcich členov komisií nadhodnocovať preukázané vedomosti a zručnosti. Pri stanovení výslednej známky členovia komisie zohľadňovali predchádzajúci prospech žiakov. K negatívnym zisteniam prináležalo značné preceňovanie preukázaných výkonov žiakov zo slovenského jazyka a literatúry v obchodnej akadémii (ďalej OA) v Považskej Bystrici⁹ a v SOŠ v Sládkovičove,³ kde žiaci neboli schopní monologickým spôsobom reprodukovať vedomosti z literárnej histórie a teórie literatúry na úrovni, ktorú stanovujú cieľové požiadavky na MS z predmetu. Zároveň v škole v Sládkovičove boli výrazne nadhodnocované i odpovede žiakov z anglického jazyka. V zmysle právnej normy nebol vypočítaný výsledný stupeň prospechu žiaka v 3 PMK slovenského jazyka a literatúry na G v Košickom kraji.¹⁰

Počas konania ÚFIČ MS sa nevyskytli vážnejšie rušivé momenty. Predsedovia ŠMK sledovali priebeh a organizáciu skúšok, kontrolovali prácu predsedov jednotlivých PMK, ktorí si zväčša stanovené povinnosti plnili. V priebehu realizácie ústnych skúšok vznikli dôvody na zastupovanie predsedov ŠMK a PMK v 2 školách. Na G v Prešovskom kraji v čase skúšania žiaka s viacnásobným postihnutím zastupovala riaditeľka školy predsedníčku ŠMK. V Považskej Bystrici v OA v čase konania ÚFIČ MS nemohli vykonávať svoju funkciu 2 predsedníčky PMK, zastúpili ich riaditeľka školy a zástupkyňa riaditeľky.

⁷ Gymnázium, Jablonská 5, Myjava

⁸ Súkromná stredná odborná škola podnikania, Nemocničná 2, Dolný Kubín

⁹ Súkromná obchodná akadémia, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica

¹⁰ Gymnázium Pavla Horova, Masarykova 1, Michalovce

Iné zistenia

- Oprava písomnej formy internej časti MS z ruského jazyka bola vykonaná v kontrolovanej škole (Súkromná obchodná akadémia, M. R. Štefánika 148/27, Považská Bystrica) nekorektne, prevažne málo objektívne.

Pri komisionálnej skúške z jednotlivých predmetov zároveň nebola dodržaná náročnosť obsahu písomnej časti komisionálnej skúšky z ruského jazyka na jazykovej úrovni B1 Spoločného európskeho referenčného rámca (test s výberom odpovede obsahoval lexiku a overoval gramatické javy adekvátne úrovni A1 a A2).

- V dvoch maturitných zadaniach zo slovenského jazyka a literatúry (Súkromná stredná odborná škola – Magán Szakközépiskola, Fučíkova 426, Sládkovičovo) sa opakovala rovnaká úloha a počas jedného dňa sa pri ústnej skúške časť zadania vyskytla dva razy.

Neobjektívne bola v škole vykonaná oprava písomnej formy internej časti MS zo slovenského jazyka a literatúry a zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Predovšetkým nevyznačené, neopravené stylistické nedostatky mali negatívny vplyv na zrozumiteľnosť niektorých častí. Obsah jednej práce sa zásadným spôsobom líšil od zvolenej témy.

- Vážne nedostatky v súkromnej SOŠ v Sládkovičove súviseli aj s harmonogramom MS napriek tomu, že počet skúšaných žiakov za deň neprekročil stanovený maximálny počet. PMK slovenského jazyka a literatúry a PMK anglického jazyka však skúšali v jednom slede až 10 žiakov bez akejkoľvek hygienickej prestávky, z toho dôvodu niektorí členovia PMK neboli prítomní v skúšobnej komisii počas skúšania všetkých žiakov (v rozsahu 2 až 15 minút). V procese hodnotenia teda nemohli navrhnúť stupeň prospechu z odpovedí na jednotlivé úlohy, čo v konečnom dôsledku malo vplyv na objektivitu hodnotenia.

V PMK slovenského jazyka a literatúry musela školská inšpekcia usmerniť proces stanovenia stupňa prospechu pri ústnej forme internej časti MS a členom tejto PMK zároveň nebolo jasné, akým spôsobom by mali zohľadňovať dosiahnuté výsledky žiaka z predmetu počas predchádzajúceho štúdia.

- Vedomostná úroveň žiakov súkromnej SOŠ v Sládkovičove, ktorí konali ústnu MS z predmetov slovenský jazyk a literatúra, anglický jazyk a nemecký jazyk, bola nedostatočná. Členovia PMK viedli so žiakmi dialóg formou kladenia jednoduchých otázok, na ktoré jednotlivci často žiadnym spôsobom nereagovali, prípadne len jednoslovnými výpoveďami, ucelené súvislejšie prejavy chýbali. Odpovede z cudzích jazykov pozostávali prevažne z vymenovania slov zo slovnej zásoby príslušného tematického celku.

- Vo vypracovanom časovom harmonograme PMK pre teoretickú časť odbornej zložky (Súkromná stredná odborná škola podnikania, Nemocničná 2, Dolný Kubín) bola zahrnutá len 1 prestávka, v dôsledku čoho členovia maturitnej komisie dopoludnia skúšali v jednom slede až 12 žiakov – bez vopred určenej hygienickej prestávky.

Záver

Vo väčšine kontrolovaných škôl sa uskutočnila ÚFIČ MS v súlade s platnými právnymi predpismi. Predsedovia ŠMK i PMK boli krajskými školskými úradmi vymenovaní v príslušnej lehote a v určenom termíne (s výnimkou 1 subjektu) ustanovili riaditeľia škôl skúšajúcich PMK. Podmienky na ich vymenovanie nedodržali v súkromnej SOŠ a na súkromnom G, kde skúšajúci nemeckého jazyka a slovenského jazyka a literatúry nespĺňali kvalifikačné predpoklady na vyučovanie uvedených predmetov. Do maturitných komisí odbornej zložky boli delegovaní zástupcovia stavovskej organizácie len v 1 SOŠ a rovnako len v 1 subjekte prizvali do skúšobnej komisie odborníka z praxe. V schválených

maturitných zadaniach a témach bol dodržaný stanovený minimálny počet, uvedené učebné pomôcky boli vo veľkej miere kompletne, požadovaný počet samostatných úloh neobsahovali zadania zo slovenského jazyka a literatúry v jednom G. Témy teoretickej časti odbornej zložky nevychádzali z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti pre príslušný odbor v 1 SOŠ. Schválenie maturitných zadaní riaditeľmi a následne predsedami PMK v príslušnej lehote nebolo doložené preukázateľným spôsobom v 2 subjektoch a v 1 neboli zadania schválené v stanovenom termíne. K obsahu odbornej zložky sa vyjadrili stavovské organizácie v polovici subjektov, na ktorých bola táto skutočnosť kontrolovaná.

V školách organizovali priebeh ÚFIČ MS na základe vopred vypracovaných časových harmonogramov pre jednotlivé PMK, v ktorých bol zohľadnený povolený počet skúšaných v jednom dni, akceptovaný čas stanovený na trvanie prípravy a odpovede žiakov a s výnimkou 1 G rešpektované úpravy podmienok pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Predsedovia PMK si stanovené povinnosti prevažne plnili. Podieľali sa na skúšaní žiakov, vo veľkej miere riadili spôsob hodnotenia a klasifikácie tak, aby bol objektívne posúdený výkon jednotlivcov, nedokázali však vždy jednoznačne a dôrazne usmerniť snahy skúšajúcich členov komisií nadhodnocovať preukázané vedomosti a zručnosti žiakov. K výrazne negatívnym zisteniam patrila i skutočnosť, že niektorí predsedovia PMK schválili maturitné zadania a témy s nedostatkami a kontrolu opravy a hodnotenia písomnej formy internej časti MS nevykonali primerane dôsledne. Predsedovia ŠMK sústavne sledovali priebeh a organizáciu skúšok, v ich práci neboli zistené nedostatky.

K porušeniam všeobecne záväzných právnych a interných predpisov Štátna školská inšpekcia uložila riaditeľom kontrolovaných škôl opatrenia alebo riaditeľom uložila prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s cieľom skvalitniť prípravu, organizáciu a priebeh ÚFIČ MS. Opatrenia sa týkali nedodržania podmienok na vymenovanie skúšajúcich PMK, schválenia maturitných zadaní bez uvedenia zoznamu učebných pomôcok a požadovaného počtu samostatných úloh i schválenia maturitných tém, ktoré nevychádzali z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti pre príslušný odbor. Opatrenia zároveň súviseli aj s neakceptovaním termínu na schválenie zadaní a tém i s nerešpektovaním predpísaného času na trvanie prípravy a odpovede žiaka so zdravotným znevýhodnením. Súviseli tiež so zistenou skutočnosťou, že v niektorých školách riaditelia nepožiadali stavovské organizácie o vyjadrenie sa k obsahu odbornej zložky MS.

Odporúčania a podnety

Krajským školským úradom

- pri vzdelávaní pre získanie osvedčenia o spôsobilosti k výkonu funkcie predsedu predmetovej komisie venovať pozornosť oblasti opravy a hodnotenia písomnej formy internej časti maturitnej skúšky a oblasti hodnotenia ústnej formy internej časti maturitnej skúšky

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR

- v právnej norme zdefinovať pre orgány miestnej štátnej správy v školstve možnosť úpravy výšky finančnej odmeny pre predsedov predmetových maturitných komisií pri zistení nedostatkov v ich práci